

Emnenr. 9

Fylke: Møre

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Volda

Emne: Låving

Bygdelag: Hustøfford

Oppskr. av: H. K. Gendel

Gard: Quidr.

(adresse): Hustøfford Volda.

G.nr. 62 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Etter eigi røynsle og minne. Er no 57 1/2 år.

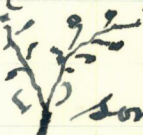

SVAR

Låvinga hus etterkvart teke av. Om den held fram som utvirkninga av etter siste krig med lite arbeidshjelp på gardane, var den etterkvart „Ei saga blitt.“ Forandringa er storleg endra på dette omkrive på 25 år. Endå etter eg var vaksen kar, var låving rekna for ein god måte å samle for på, serleg åt småleiv. Sænes. No reknaast den for ei primitiv atlektage for fortidens utvirkning til åuke av grasveksten på engane. Ein av faktoraane som her har spela inn med at låving hus teke av er at slatten av engane byrjar tedleggare einfor meddi folk har dyrka meir korn som krev tedleg slitt.

Det var serleg ved jonsokleite og frametter til 10 juli som med låving gjekk for seg. Den var låving rekna for vaksen og i sin beste kvalitet som fôr. No med meir rasjonell drift også i gardbruket, har omme gjenge meir i eit fri fyrst vearbudet tale til, til alt er berga inn under tale for innhøsting.

Det var og mykje tid til låving etter at hardeste slatten var innhøstet — serleg når det var lite høya finns på småmarka. (skarpe, skarp slatten)

Men so seint som Krigsåra 1943, 44 hadde
eg skule - eleva fra Volda lærer skule tilsende
for å hjelp med løving for skuld mataukinga
Kunstgodselen var dei strengt rasjonert.

Løvings mätuo som mest vart nytta, var å
"kjerva". Det var å sauke samann dei løv-
rikaste smågreiner y toppskot i Kjeru - (biintar)
til band omkring vart nytta ei klyft.
Denne kløftgreina vart so å vinda som
ei vidge (her kalle "vid", ein timme eller gjeme
litt meir, nede ved tilgangen for bae greiner fæ
sjolve kristen. (Armerka med boge pa aint her.)
Dette mätuo gjerast so for å hindre at klyfta
eller greina ikkje skulde kløyva seg opp,
korte under binding eller transport.

Desse biintane vart kalle "Løvkeru" og vart
gjennast biinta etterkvart. Det var serleg
Bjorkeløv som var rekna for vauligaste
tilfangt. Men ogsa Ore vart nytta.

Rogn (rains) var eit undantak. Den vart
speldan sauka i Kjeru. Derimot vart den
gjeme innhøsta i egnskap av si frukt:
"Rognebera", og isamann med beru vart blade
"tikne med", tildels og ryste avskota når
kåmnen skulde koggast inn vethen med
tanke på "skur". Desse kånobar y blad
vart so transportera i sekker eller y kjørde
til eit luftigt sted i husa, og lagt over eit
golv eller hyll til tørking. Dette vart so
gjeme nytta til kufor laid fram mot jol.

Rispa løv av bjork vart lite nytta, her.

Reidskap nytta til Kjervinga av bjorkeløv
var so gjuse, fra tolekniv til sterke løv-
sigdar til tjukke løvknivar

2 Låvvinga.

Til risping av lauv vart nytt vott, helst skinn-
vott. De boija med greinene end på stå'ande
tre' til låvving kjemmer ey ikkje til andre reddslaps
enn brokstaivar. Det var serly Rognen
som laut boijast soleis.

Bjoik y ore vart gjerne medhoggen med taake
på Vetterovid. Her var det serly Kjeringe av
lauv var den vanligaste.

Det hender at eldre bjoiker vart: "Nava", det
vil seya tetje toppus av i mausthøys, med
taake på lauvet. Slike "Nava" eller "stava"
tre'd fekk di høve å skyta oppatt med ei
storre trüne som egna ey godt for låvving
med års mellomrom, gjerne fe 6 til 10 år.

Turkingsmåten av lauvkjerve var
den mest nytta å leggja dei på lyellar, eller
so setja dei på endene med trüne upp omkring
veggene i lode. Når so lauvet vart høveleg
turken, vart det stakke saman for vetteren.
Hesing stakking ute i ha ikkjendr. Deromot kunde
det lagrest: skogalodev til vetterens fiert kom.

Fraklinge heim tjensu mykje etter dei ulike
tilhøve fra gard til gard. Var vejen stutt heim,
vart gjerne tjerna barne i byrdetog. Til ei
vanleg maudbyrde av vanlege bjoikelåvkjerer
vart rekna 12 tjern. Til låvvinga vart ogsa
nytte loypre streng til transport.

En dagande lauv var skav y tjerna gjerne
200 til 300 tjern om dag.

Det tjerna bjoikelåv vart vanligast nytta
til sauefor, eit mål om dagen, midday eller kveld.
Da vart rekna 2 eller 3 saue per tjern i mildt,
etter som tjerna var til.

Felleslåvving sekund her. Derimot var

4
notke vanleg heile husholdar tok del i arbeidd,
oys borna. Men då stod qvinnu husholden eller
ein annan vaksen fyre Gjerringa. Kerstene
vart då liggande i lad, oppanfotles med toppen
en y same veg. Gjerraren stelte med kloflinga.

Ragster-lauv av ymse tre vart mår
høvet. Bænd sey ved fyrste lauvsfall i oppskuld-
ver, raka saman på mark ^{midre} og bore heimo
i sekkar. Var veret laglegt so det kom
avdegt. hås Kunde det y nyttast til fyr.

Det laut då vera grongull av farge.
Det var helst kornfalka y borna som for
etter Rastre lauvs til hjelpepro.

Ragster Lauvet vart ofte rist saman med
småhojet til sausepro.

Borra grisen fekk grønt respa lauvs
i maten ein direkte fra skogen.

Stette u det nærutlege y dus
e melde om Lauvinge

Stjøtspod 10 jan 1948
Vardant
M. K. Gundersen

2694

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING